

Nașterea

Botezul

Luminarea

LĂMÎRIE

*„Botez” înseamnă „afundare în apă” (de la grecescul „baptizo - βαπτίζω” = „afund în apă”). Prin afundare în apă (botez) împreună cu Iisus Hristos (Fiul lui Dumnezeu în-om-enit), după asemănarea morții și învierii Lui, tot omul care crede în El, moare (față de păcat) și învie (în comuniune cu Dumnezeu). Aceasta este învierea duhovnicească sau **re-nașterea personală**, a fiecăruia.*

Dar omul renăscut prin Botez rămâne firav și vulnerabil dacă nu este pecetluit de **Duhul** Sfânt prin **Ungerea cu Sfântul Mir**. Aceasta trebuie să urmeze îndată Botezului, căci numai pecetea Duhului și persistența ei îl pot călăuzi pe om constant la o **viață de în-Duh-ovnicire** (contrar în-dobitoc-irii pătimase ori uman-ismului ateu).

Dar înduhovnicirea se lucrează numai acolo unde este Duhul, unde El S-a pogorât peste Apostoli și lucrează prin urmașii lor (Episcopi și Preoți) până astăzi, adică în Biserică. De aceea, pecetea Duhului face totodată și **intrarea în Biserică = comunitatea** în care toți credincioșii se unesc cu Trupul lui Hristos = **Împărtășania**, devenind astfel „frați” cu Iisus Hristos și „fi” ai aceluiași **Tată**.

Astfel, ceea ce numim noi astăzi simplu „Botez” nu este doar afundarea în apă, ci o **slujbă complexă, care cuprinde toate aceste trei acte fundamentale de nedespărțit: Botezul propriu-zis, Ungerea și prima Împărtășanie, și care se numește (din primele secole) corect „Luminare”** (căci omul vine de la întunericul păcatului și al morții la lumina învierii lui Hristos), iar popular „(în)creștinare”.

Luminarea începe cu Botezul (act personal) și sfârșește cu Împărtășania (act comunitar), deci nu este o slujbă privată (familială), cum greșit se înțelege și se practică în general, ci una personal-comunitară: toată comunitatea (familia mare) este chemată/datoare să participe la primirea noului membru.

Luminarea cere un angajament ferm al candidatului (față de Dumnezeu și de Biserica Sa), ceea ce presupune o cunoaștere temeinică a lucrurilor și necesită o pregătire prealabilă serioasă (care începe cu Nașterea, dacă părinții sunt creștini).

Cele ce urmează sunt adresate candidaților (adulți), nașilor și părinților care doresc să-și „lumineze” copiii, spre a cunoaște temeinic la ce anume se angajează, ce fel de daruri primesc și ce îndatoriri asumă.

* * *

CUPRINS

Nașterea (de prunci)

- p. 4 1. împlinește pe soți
p. 4 2. se realizează cu credință în Sfânta Treime

Botezul (afundarea în apă)

- p. 5 3. este nașterea sau învierea duhovnicească
p. 5 4. ca înviere, se menține prin **Împărtășanie**
p. 6 5. se pecetluiește prin **Ungerea** cu Sfântul Mir

Luminarea (încreștinarea)

- p. 6 6. cuprinde: **Botezul, Ungerea și Împărtășania**
p. 7 7. se pregătește prin:
1. Catehumenat 2. Înscriere 3. Naș 4. Exorcisme
p. 8 8. este precedată de:
1. Exorcismele solemne 2. Mărturisirea credinței
p. 9 9. **rânduiala slujbei**
p. 10 10. angajează la o viață duhovnicească:
1. Educația 2. Biserica și împărtășirea 3. Duhovnicul
p. 10 11. **observații** pentru credincioșii din Occident
1. condiții 2. practici greșite în Apus

Necesar (la Botez)

- p. 11 Untdelemn, prosop, însemne (haină, lumânare, cruce)

Texte (din slujbă)

- p. 12 **Mărturisirea credinței** (*Lepădarea-Alăturarea și CREZUL*)
p. 14 **Lecturile biblice** (*Psalzii 31 și 26; Romani 6,3-11; Matei 28,16-20*)

* * *

Nașterea

1. Nașterea de prunci îi fericește și împlinește pe soți mai mult decât orice, întrucât reprezintă cea dintâi poruncă și binecuvântare dumnezeiască pentru Omul creat bărbat și femeie: „Creșteți și vă înmulțiți...” (Facere 1,28).

Soții care ascultă de Dumnezeu și nasc copii, sunt binecuvântați și se împlinesc atât **sufletește** (copilul îi unește cu cea mai puternică legătură sufletească), cât și **trupește** (nașterile dau: sănătate, gingășie și robustețe **femeii**; responsabilitate, stăpânire de sine și cinste **bărbatului**).

Din nefericire, societatea actuală de „consum” (hedonist-egoist) și de „criză” (social-economică) impune tocmai contrariul: „**a se feri**” și **a amâna** nașterea de prunci, chipurile pentru „a-și trăi viața” (dar a o trăi fără a se împlini = a o irosi), ori pentru studii și formări profesionale interminabile (dar nicio profesie/carieră nu poate împlini precum un copil), ori din cauza grijilor materiale (dar acestea au existat întotdeauna și sunt doar o încercare a credinței noastre sincere, căci zice David în *Psalmul 36*: „*Tânăr am fost și am îmbătrânit, dar n-am văzut pe cel drept părăsit, nici seminția lui cerând pâine*”). Rezultatele acestora în familiile de astăzi (dincolo de impactul dezastruos asupra fiecăruia individual) sunt vizibile: multă dezamăgire și deziluzie, nefericire și neîmplinire, neînțelegere, a căror soluție se crede a fi divorțul (devenit monedă curentă), în locul căinței și reîntoarcerii la porunca/binecuvântarea lui Dumnezeu de a naște copii.

Iar dacă nașterea de prunci este (cea mai mare) binefacere pentru soți, atunci și pregătirea ei cere (cea mai mare) atenție, nu lipsită de osteneală și griji, însă totdeauna susținută de acea negrăită bucurie mobilizatoare, a cărei energie numai un părinte o poate cunoaște.

2. Nașterea de prunci se realizează cu credință în Dumnezeu-Treime: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, „după chipul și asemănarea” Căruia (Facere 1,26) este chemat și Omul să viețuiască în comuniune de iubire, din plinătatea căreia să dea viață.

Credința se manifestă prin conștientizarea prezenței lui Dumnezeu în viața noastră, în toată vremea și în toate împrejurările; iar **Iubirea**, prin responsabilitate, jertfelnicie și grija de a-l pune totdeauna pe celălalt (soț) în valoare (iar părinții pe copii, și invers).

În general, ca buni creștini, soții **se roagă** regulat (seara, dimineața), **postesc** (inclusiv de la relațiile intime) în fiecare miercuri și vineri, merg la biserică **duminica** (în cazurile obiective de neputință, o închină lui Dumnezeu în alt mod), **se spovedesc** și **se împărtășesc** regulat cu Trupul și Sângele Domnului. În plus,

Înainte de zămislire, soții se roagă în mod **special** lui Dumnezeu să-i binecuvinteze, iar Maicii Domnului și Sfinților lor ocrotitori să le ajute, cerând și duhovnicului lor să se roage pentru ei.

În timpul sarcinii, **femeia** este dezlegată de cele patru posturi mari din calendar, iar în faza finală (în funcție de evoluția sarcinii) și de mersul la biserică; **relațiile intime** ar trebui înfrânate pe toată perioada, căci atentează la echilibrul hormonal al femeii, afectând prin aceasta dezvoltarea fătului și integritatea ulterioară a copilului; este proba maximă de responsabilitate pentru **bărbat**.

În ziua nașterii, soții anunță preotul care face **rugăciuni speciale** (fie la locul nașterii, dacă sunt condiții; fie singur la biserică) pentru ocrotirea noului-născut și restabilirea mamei; se prevede **apă sfințită**, cu care se stropește pruncul (de acum și până la Botez), iar mama poate gusta.

A 8-a zi de la naștere (după obiceiul Legii vechi, căruia s-a supus și Iisus, vezi *Luca 1,59; 2,21*) **se pune numele** copilului; părinții cheamă familia și prietenii apropiați, iar tatăl anunță solemn numele (care până atunci ar trebui păstrat cu discreție); preotul, dacă e de față, rostește **rugăciunea numelui**.

Numele: în toată istoria biblică, oamenii poartă un singur prenume (al doilea fiind doar nume de familie: „*al lui Navi*”, ori apelativ de distingere: Ioan „*Gurădeaur*” față de Ioan „*Casian*”, ori descriptiv al misiunii: „*Botezătorul*”, „*Hristos*”), deci **creștinii pun un singur prenume copilului, fie (de preferință) al unui Sfânt care îl va ocroti, fie cu simbol creștin-bisericesc**.

La 40 de zile după naștere (=termenul restabilirii organismului mamei, vreme care trebuie înțeleasă nu ca interdicție de a ieși din casă, ci ca **scutare** legală, religios-medicală, de muncă și efort), părinții vin pentru prima oară la biserică împreună cu pruncul (vezi *Luca 2,22-39*), iar preotul îi întâmpină și toată comunitatea se bucură; o **rugăciune** se rostește **pentru mamă** (că a revenit cu bine după naștere) și una **pentru prunc** (ca mulțumire și ca „închinare” lui Dumnezeu, în vederea Botezului), care este introdus de preot în biserică și „închinat” la icoane (băieții se introduc și în altar, fiindcă este posibil ca unii din ei să ajungă slujitori la altar).

Botezul

3. Botezul este nașterea sau învierea duhovnicească fără de care Omul, căzut din rai și mort prin păcat (Facere 3), „de nu se va naște din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3,5).

Planul lui Dumnezeu era ca Omul să vieze/trăiască veșnic, în comuniune cu El. Planul Omului neascultător a fost să vieze/trăiască fără-Dumnezeu (în greacă „a-theu”); pentru că l-a înzestrat cu libertate, Dumnezeu nu i-a interzis Omului această aventură, dar l-a prevenit: „în ziua în care vei mânca, vei muri negreșit” (Facere 2,17; motivul ușii închise din basmele românești); moartea nu este o pedeapsă, ci o firească **trezire la realitatea** că Omul nu are viață în sine și nu poate dăinui fără-Dumnezeu (ateu).

În ziua aceea, Adam a murit de **moarte duhovnicească** (=ruperea comuniunii cu Dumnezeu), dar abia peste 900 de ani (Facere 5,5) a murit și de **moarte trupească** (=despărțirea sufletului de trup); căci Dumnezeu i-a mai îngăduit oarecare „viață” trupească în afara raiului ca prilej de a-și conștientiza vina și de a dori mântuirea promisă (Facere 3,15). Adam via/trăia trupește, dar era mort duhovnicește: „ai nume, trăiești, dar ești mort” (Apocalipsa 3,1; vezi și Facere 6,3); astfel, din Adam și Eva **toți oamenii se nasc morți duhovnicește**, iar lumea aceasta și „viața” trupească sunt o simplă amânare – pedagogică spre vindecare (din partea lui Dumnezeu), ori îndărătnică spre pierzare (din partea oamenilor) – a zilei în care vom fi și **morți trupește**. Paradoxal, nașterea de prunci are ca finalitate moartea (ne naștem ca să murim!), iar din acest cerc vicios numai Dumnezeu ne poate izbăvi (Evrei 2,15). De aceea, **Dumnezeu Însuși S-a făcut om, ca să învieze pe Om**: Fiul lui Dumnezeu devenit om a **înviat**: **întâi duhovnicește** (umplându-Se de Duhul Sfânt, vezi Luca 1,35; 2,40; Marcu 1,10; Ioan 1,33), **apoi trupește** (murind de bună voie și sculându-Se singur), aducându-ne vestea bună că – parafrazând – „în ziua în care te vei uni cu Mine, vei învia negreșit”. „Hristos a înviat” e fundamentul credinței noastre creștine, a cărei finalitate devine: „și pe noi ne va învia” (1 Corinteni 6,14), **întâi cu înviere duhovnicească**, regenerându-ne/recreându-ne „din apă și din Duh” (Botezul) și hrănindu-ne cu Trupul și Sângele Său (Împărtășania) – în fața cărora moartea trupească nu mai are putere (Ioan 6,50), ci se preschimbă în lină adormire (ca la Maica Domnului) –, apoi cu **înviere trupească**, la a doua Sa venire, în slavă, când toți cei „adormiți” întru nădejdea învierii trupești („aștept învierea morților” din Crez) vor învia. Așadar, **sunt două morți și două învieri**: „fericit și sfânt este cel ce are parte de învierea cea dintâi (duhovnicească); peste aceștia moartea cea de a doua (trupească) nu are putere” (Apocalipsa 20,6) și nu-i tulbură/însăpăimântă (tema Mioriței), întrucât „chiar dacă va muri, va via/trăi” (Ioan 11,24), căci „s-a mutat din moarte la viață” (Ioan 5,24).

4. Învierea duhovnicească se realizează prin Botez și se menține prin Împărtășanie: Botezul este re-nașterea (prin afundare iese din moarte viața), iar Împărtășania este hrana (prin mâncare se „întărește” în om viața veșnică):

a. Botezul (ca și **nașterea**) are loc o singură dată: „mărturisesc un (singur) Botez” (din Crez), repetiția lui fiind o gravă batjocură sectară; iar Împărtășania (ca și **hrana**) o primim regulat de-a lungul întregii vieți pământești.

b. Botezul neurmat de Împărtășanie (ca și nașterea neurmată de hrană) este **sinucidere** duhovnicească (pentru un adult) sau **omucidere** din partea părinților (pentru un copil), prin înfometare duhovnicească.

c. Împărtășania înainte de Botez (ca și hrana înainte de naștere) este un **non-sens**: cel nenăscut nu se hrănește, cel nebotezat nu se împărtășește!

d. Botezul și Împărtășania sunt „**actele de identitate**” pentru viața veșnică, singurele despre care Hristos S-a exprimat tranșant: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu... Dacă nu veți mânca Trupul Fiului Omului și nu veți bea Sângele Lui, nu veți avea viață în voi” (Ioan 3,5; 6,53).

Ca act/gest, **Botezul sau afundarea în apă** (de la grecescul „baptizo”= a afunda) are două semnificații: **1. potop și re-creație**: ne afundăm ca în apa potopului, înecând toată răutatea (Facere 6,5) și ieșim regenerați/re-creați ca din apa creației (Facere 1,2); **2. îngropare și înviere**: murim și ne îngropăm – în apă sfințită (elementul principal al constituției omului: 70-90% din organism), iar nu în pământ stricăcios – ca să înviem împreună cu Hristos (Romani 6,3-11). La fel, **Împărtășania**: **1. poruncă de a mânca**: „luați, mâncați...” spre viață veșnică (Matei 26,26), ce vindecă ispita mâncării spre moarte și neascultarea din rai: „să nu mânâci” (Facere 2,17); **2. refacerea unității** Omului în Biserică-Trupul lui Hristos (Efeseni 2,23), prin împărtășirea dintru o (singură) pâine și un (singur) pahar (1 Corinteni 10,17).

5. Afundarea în apă (Botezul) cu Hristos primește „Pecetea” Duhului Sfânt (Ungerea cu Sfântul Mir), ca întărire a unirii noastre cu Hristos (2 Corinteni 1,21-22) și a unității comunitare / diversității personale în Biserică (1 Corinteni 12).

Taina Sfintei Treimi constă în desăvârșita **unitate în diversitate**: *Un (singur) Dumnezeu în Trei Persoane*. Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt posedă fiecare în același timp întreaga dumnezeire, fără ca dumnezeirea să se împartă. Taina aceasta este de necuprins! În același timp, fiecare are lucrarea lui personală specifică: Tatăl – inițiativa, Fiul – lucrarea, Duhul – pecetluirea.

Omul, creat „după asemănarea” Treimii, era menit să manifeste aceeași *unitate în diversitate*: *un (singur) Om (omenire) într-o multitudine de persoane*. Dar păcatul a desfigurat persoana și a sfărâmat *unitatea*. Istoria omenirii nu este decât o jalnică încercare de refacere – politică, economică, socială, religioasă – a *unității în diversitate*, permanent eșuată, fiindcă numai Treimea le poate menține împreună, pe când omul păcătos accentuează pătimaș una în detrimentul celeilalte: fie *unitate fără diversitate* (socialism, totalitarism, fanatism), fie *diversitate fără unitate* (naționalism, liberalism, libertinaj).

„Mântuirea” adusă de Hristos vizează tocmai acest scop și de aceea este săvârșită de întreaga Treime: **unitatea Omului** se reface prin unirea fiecărei persoane cu Hristos-**Fiul** întrupat (= **Botezul**), ca o „altoire” pe Trupul Lui restaurat care este Biserica (Romani 6,5); iar **diversitatea personală** a fiecăruia se păstrează și se afirmă de către **Duhul**, a Cărui prezență distinctă (= **Ungerea cu Sfântul Mir**), dar nu separată de Hristos, menține *distincția personală a fiecăruia* (fără *contopire*, ca în religiile orientale) în raport cu Hristos, cu Care toți devin „*frați*” și în același timp „*fii*” ai lui Dumnezeu-**Tatăl** (Romani 8,14; Efeseni 2,18). Aceasta se numește „*comuniunea (împărtășirea) Sfântului Duh*” (2 Corinteni 13,13).

„**Pecetea Duhului Sfânt**” (Efeseni 1,13) este „**întărirea**” (în latină „*confirmatio*” 2 Corinteni 1,21) **noului legământ făcut de om cu Hristos, al angajării la unitate în diversitate cu Treimea**. Ca orice pecete, ea se pune la urmă și definitiv. Deși Duhul este prezent de la început, sfințind **apa** Botezului la invocarea preotului – ca la facerea lumii (*Facere* 1,2) și la Iordan (*Ioan* 1,33) – ca omul să re-nască unit cu Hristos, totuși abia după Botez, **Duhul Se pogoară El Însuși** personal deasupra celui botezat și-l pecetluiește. Fără *Pecete*, Botezul rămâne neisprăvit, iar cel botezat, vulnerabil. Iată de ce:

a. **Hristos cere Apostolilor să nu facă nimic înainte de Pogorârea Duhului Sfânt peste ei** (*Luca* 24,49): numai pecetluit cu Duhul, unirea lor cu Hristos devine deplină și astfel își pot începe misiunea de a boteza „*toate neamurile*” (*Matei* 28,19) și de a le uni „*într-un cuget*” prin Împărtășanie („*frângerea pâinii*”, *Faptele Apostolilor* 2,46).

b. **Apostolii, botezând pe oameni, se rugau îndată ca Duhul Sfânt să Se pogoare peste aceia**. Numai ei aveau darul acesta, ca cei ce singuri l-au primit direct de la Duhul Sfânt, iar ei l-au încredințat urmașilor lor, Episcopilor. Ei săvârșeau aceasta atât prin **punerea mâinilor** (*Faptele Apostolilor* 8,14-17; 19,1-6) pe capetele celor botezați, în amintirea pogorării Duhului peste capetele lor, cât și prin **ungere** (*1 Ioan* 2,20,27), conform prorociei că nimeni nu se va atinge de cel pecetluit/uns „*cu semnul + pe frunte*” (*Iezechiel* 9,4-6; *vezi și Apocalipsa* 7).

c. **Botezul este urmat îndată de Ungerea cu Sfântul Mir = pecetea Duhului**. Dacă în primele secole, Episcopul putea să-i pecetluiască pe toți, căci creștinii erau puțini și se converteau ca adulți, în schimb, odată cu încreștinarea Imperiului roman și generalizarea botezării pruncilor (sec. IV-V), acest lucru a devenit imposibil. Trebuia găsită o soluție care să mențină atât legătura Botez-Pecete, cât și privilegiul Episcopilor. Astfel, s-a renunțat la *punerea mâinilor* (ce reclama prezența Episcopului) și s-a reținut doar *ungerea* cu un preparat special sfințit numai de Episcopi, dar distribuit Preoților pentru a-l folosi îndată după Botez. Acesta este **Sfântul Mir**, un amestec de untdelemn de măsline cu felurite arome, sfințit în Joia Mare de către toți Episcopii unei Biserici locale, de regulă o dată la șapte ani.

Ca act/gest, **Ungerea cu Sfântul Mir** are și ea două semnificații: **1. imprimarea Peceteii** ca sălășluire a Duhului Sfânt („*vino și sălășluiește întru noi...*”), exprimată de îmbibarea în piele/corp a Mirului și persistența lui acolo; **2. tămăduirea rănilor și lipsurilor**, de acum înainte, prin puterea vindecătoare și consistența împlinitoare a untdelemnului, ce exprimă lucrarea Duhului (Care „*pe toate le plinește*” ... „*și ne curățește de toată întinăciunea*”). Astfel,

Biserica este totodată mediul unirii cu Hristos (Botez, spre împărtășirea cu Trupul/Sângele Lui) și **mediul prezenței Duhului Sfânt** (Ungere, spre împărtășirea de Duhul = „*în-Duh-ovnicire*”). Iată de ce slujba de intrare în Biserică, numită astăzi îndeobște „Botez”, înseamnă de fapt cu mai mult:

6. Numită originar „Luminare”, slujba cuprinde: (1) **Botezul propriu-zis cu Hristos** (afundarea în apă) **urmat îndată de** (2) **Pecetea Duhului** (ungerea) și de **prima** (3) **Împărtășanie** (hrana), care ne angajează (viața) la (4) **Înduhovnicire**.

Luminarea

7. Pregătirea slujbei Luminării (Botezului) cere tot atât de multă atenție ca și pregătirea unei nașteri și constă în:

1. Catehumenatul

Angajarea la cele descrise mai sus presupune înțelegerea și cunoașterea lor, adică o perioadă necesară de cateheză/catehism (=învățătură), numită „catehumenat”.

În primele secole, **catehumenii** erau adulți și participau regulat la ședințe de catehism în biserică: învățau temeinic cele despre Dumnezeu-Treime: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, despre facerea lumii și căderea în păcat, despre mântuirea prin Iisus Hristos și pogorârea Duhului Sfânt, despre Biserica „una, sfântă...”, despre Botez („Luminare”) și despre viața veșnică. Toate acestea erau dezvoltate plecând de la Sfânta Scriptură, iar apoi concentrate în formule scurte, de învățat pe de rost, care alcătuiau **CREZUL**, adică învățătura concisă și bine însușită, pe baza căreia catehumenii erau admiși în Biserică.

Până atunci, catehumenii, ca unii ce nu erau încă „luminați” (botezați), nu aveau dreptul să participe împreună cu credincioșii la rugăciuni și la euharistie. De aceea, îndată după lecturi și predică, ei erau invitați să se retragă printr-o formulă existentă până azi în Liturghie: „*Cei chemați, ieșiți! Câți sunteți chemați, ieșiți...!*” („*cei chemați*” fiind o traducere nefericită a originalului „*cei catehumeni*”).

În sec. IV-V tot Imperiul roman a devenit creștin: adulții (părinții) și atmosfera publică favorizau educația creștină a copiilor și dezvoltarea Harului primit la Botez. De aceea, s-a generalizat botezarea pruncilor și părinții și-au asumat misiunea de a-i catehiza treptat (după Botez), ceea ce presupunea că ei înșiși cunoșteau temeinic catehismul. Astfel, catehumenatul (înainte de Botez) a căzut în desuetudine, fiind înlocuit cu ședințe de învățătură adresate credincioșilor (deja botezați) dornici de a-și îmbogăți/perfecționa cunoștințele.

Astăzi, acestea sunt absolut necesare pentru părinții care doresc să-și boteze copiii și care, precum se constată în general, din lipsa catehumenatului și a unei educații religioase temeinice, dovedesc lacune elementare de cunoaștere a învățăturii creștine.

2. Înscrierea

Catehumenii (respectiv Părinții, pentru prunci) care și-au însușit CREZUL și sunt hotărâți să se angajeze la cele crezute, se anunță Preoților și se **înscriu** „pentru Luminare” (Botez), stabilind data. Li se citește o **rugăciune specială** (de **înscriere** „în cartea vieții”) și sunt numiți **candidați pentru „Luminare”** (greacă „fotizumeni”, latină „illuminandi”), existând și pentru ei o formulă similară de concediere: „*Câți sunteți pentru Luminare, ieșiți!...*”, folosită astăzi doar în Postul Mare.

Aceasta, deoarece inițial, în cazul adulților, pentru a sublinia asemănarea cu moartea și învierea lui Hristos, slujba se săvârșea numai în **ajunul Învierii** (Sâmbăta Mare), iar **lista de înscriere** se închidea cu **30 de zile înainte**. Astfel, Postul Mare a fost inițial o perioadă destinată pregătirii (prin post și rugăciune intensă) celor pentru Luminare, la care ulterior s-au asociat treptat și credincioșii. Mai târziu, slujba s-a săvârșit și în ajunul altor praznice: Crăciun, Bobotează, Rusalii sau Florii, zile în care până astăzi la Liturghie se cântă imnul specific „*Câți în Hristos v-ați botezat...*” în loc de „*Sfinte Dumnezeule...*”

Astăzi, ori de câte ori există un Botez programat (deci nu numai în Postul Mare), Biserica (comunitatea) este datoare să se roage pentru „*cei pentru Luminare*”, existând cereri specifice de inserat în cadrul rugăciunilor liturgice (și chiar o ectenie întreagă, dacă e vorba de adulți).

3. Nașul

Odată cu înscrierea, se alege și **Nașul** care este atât **garantul** Bisericii pentru seriozitatea hotărârii, cât și **îndrumătorul duhovnicesc** al finului. Ca îndrumător, el este ales personal de candidat/părinți dintre creștinii **ortodocși** cu viață duhovnicească, care îi pot fi pildă. Ca garant, el trebuie acceptat de Biserică și verificat în ce privește credința, pe care va trebui să o mărturisească în numele finului.

Rolul de îndrumător al nașului constă în a-l iniția pe fin în cele prin care el deja a trecut (a fost inițiat). De aceea, un candidat nu are nevoie de mai mulți nași, ci **un singur naș** este de ajuns: bărbat pentru băiat; femeie pentru fată (doar la Cununie trebuie doi nași, adică un cuplu deja cununat). De asemenea, **nu poate fi naș** un creștin ne-ortodox sau un necreștin (nici un „ortodox” necredincios), căci cum va putea iniția pe altul un ne-inițiat în Ortodoxie? În fine, precum am arătat mai sus, „**nașul**” **efectiv**, adică responsabilii direcți pentru educația (inițierea) copiilor, rămân părinții.

4. Exorcismele

De la înscriere până la „Luminare” se rostesc **exorcisme**, adică formule de alungare a diavolului și a toată puterea celui Rău, în stăpânirea (sub influența) căruia se află tot omul, din cauza păcatelor. Păcatul (din Rai și al fiecăruia dintre noi) face ca inima și mintea omului să se întoarcă de la Dumnezeu și să fie răvășite/dezorientate și vulnerabile/influențate esențial de diavol. Dar **prin Botez, Hristos se sălășluiește în inima omului** (de unde lucrează asupra minții, restaurând integritatea omului) și alungă de acolo orice influență a diavolului (care nu-l mai poate stăpâni astfel pe om). După Botez, diavolul nu mai are intrare în inima omului decât: ^{1.} prin influența exterioară asupra simțurilor (de unde importanța de a deprinde „*paza simțurilor*”) sau ^{2.} în măsura în care omul permite minții să se răzvrătească („raționalism”, „iluminism”, „logică”) împotriva inimii (de unde importanța rugăciunii ca „*paza minții*”), ori ^{3.} din îngăduința excepțională și pedagogică a lui Dumnezeu (cazurile de „posedare”, pentru care există alt fel de exorcisme).

Deci exorcismele nu alungă păcatele (aceasta o face Botezul), ci influența diavolului asupra inimii omului ca efect al păcatelor, așa cum spune formula principală de exorcizare: „*izgonește de la el tot duhul viclean și necurat, care se ascunde și se încuibază în inima lui*”. Or, **tot omul moștenește efectele păcatului din Rai, care sunt: vulnerabilitatea în fața diavolului și a păcatului, urmate de moarte**. De aceea, exorcismele se săvârșesc pentru toți candidații la Luminare, inclusiv pentru pruncii care nu au păcate, dar sunt supuși efectelor păcatelor și influenței celui Rău.

Aici este nevoie să lămurim o **dilemă** serioasă ce persistă: **are un copil păcate?** Această întrebare a pus-o în Apus Reforma (sec. XVI), care critica botezarea pruncilor, iar Biserica Romano-catolică n-a știut să răspundă decât cu un argument scolastic deplasat: tot omul moștenește „*păcatul strămoșesc*” (al lui Adam și Eva), deci și copiii, și de aceea îi botezăm. Însă învățătura Bisericii este alta: **omul nu moștenește „păcatul strămoșesc”, ci efectele păcatului; omul nu poate moșteni „păcate”, căci păcatul și virtutea sunt alegeri personale, conștiente și libere!** Astfel, pe de o parte **copiii nu au păcate până la vârsta conștientizării**, când devin conștienți și liberi să aleagă între bine și rău (moment considerat de Biserică în jurul vârstei de 7 ani); dar, pe de altă parte, din prima zi de la naștere sunt supuși influenței diavolului care lucrează asupra inimii lor, ceea ce înseamnă că la momentul conștientizării alegerea este esențial „influențată” spre rău.

Miza botezării pruncilor nu este eliberarea de păcat (ca în cazul adulților), ci doar eliberarea de toate efectele păcatului (prin exorcisme) și sălășluirea lui Hristos în inima copilului (prin Botez), de unde va „influența” definitiv spre bine alegerile de la vârsta conștientizării. În calea botezării pruncilor nu poate sta decât un singur **obstacol**: părinții sau mediul ostili lui Hristos în care ar crește copilul; în aceste condiții, Botezul poate fi refuzat („*nu dați cele sfinte câinilor*” Matei 7,6), în așteptarea asumării lui personale și conștiente de către copil, la maturitate.

8. Slujba Luminării este precedată de:

1. Exorcismele solemne

Înainte de Botez, se rostesc pentru ultima oară și în mod solemn **toate exorcismele** (până atunci, au fost rostite doar câte unele, pe rând; astăzi, în cazul pruncilor, s-a generalizat obiceiul de a rosti exorcisme **doar** în acest moment, pierzându-se practica originară de a le rosti de-a lungul întregii perioade de candidatură, căzută acum în desuetudine).

2. Mărturisirea credinței (CREZUL)

După rostirea exorcismelor, candidatul (nașul, în cazul pruncilor), cu fața către Apus (simbolul întinericului), este întrebat dacă **se leapădă de cel Rău** și de toată influența lui. Răspunzând afirmativ, este îndemnat să sufle (în semnul crucii) și să scuipe înspre Apus, în semn de dispreț și de lepădare definitivă de cel Rău.

Apoi, întors către Răsărit (simbolul Luminii-Hristos, spre care se orientează altarul bisericilor), este întrebat dacă **se alătură (se unește) lui Hristos**. Răspunzând afirmativ, este îndemnat să rostească mărturisirea de credință (CREZUL), pe care și-a însușit-o ca și catehumen. Această mărturisire este publică (la ea participă clerici și credincioși ai Bisericii) și definește pentru totdeauna credința celui ce se angajează înaintea lui Dumnezeu la viața de unire cu Hristos și de în-Duh-ovnicire.

De aceea, **textul CREZULUI** este de mare importanță: el a fost **formulat de întreaga Biserică**, la Sinoadele I și II ecumenice (325 și 381), pe baza formularelor deja existente în primele secole. Nimănui nu-i este permis să-l modifice, decât Bisericii **întregi**, dacă ar hotărî aceasta vreodată. Modificarea lui unilaterală de către Biserica de la Roma în anul **1014** (prin adaosul eretic că Duhul Sfânt ar purcede „și de la Fiul” = „*filioque*”) a dus la îndepărtarea și ruperea Apusului de Ortodoxie în anul **1054**. Biserica noastră l-a păstrat până astăzi nealterat și de aceea se numește „Ortodoxă”.

9. Slujba Luminării propriu-zisă constă în:

+ Botezul cu Hristos (afundarea în apă)

În „baptisteriu” (în trecut: un foisor în afara bisericii; astăzi: tinda/pronaosul bisericii) se pregătește **scăldătoarea** (în greacă „colimvitră”, în slavonă „cristelniță”) și **se sfințește apa**, prin invocarea Sfântului Duh de către preot, fiind izgonite astfel din ea „toate puterile cele potrivnice”.

Se pregătește un **vas** cu untdelemn de măslină și **se sfințește untdelemnul**, din care se varsă în apă și se unge candidatul, ca semn că de acum cel Rău nu-l va mai putea apuca nicicum (act/gest împrumutat de la luptele greco-romane, unde luptătorii se ung bine pe tot trupul, ca mâna adversarului să lunece și să nu-i poată apuca); untdelemnul rămas poate fi păstrat și folosit ulterior (ungere, gustare).

Candidatul se afundă în apă de trei ori, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh (Matei 28,19).

Îndată (în timp ce se usucă) se citește **Psalmul 31**: „*Fericiți căroră s-au iertat fărădelegile și căroră s-au acoperit păcatele...*”, apoi noul-botezat sau „luminat” (numit și „neofit” = nou-născut) primește **însemnele „luminării”**:

- **cămășa albă** = **simbolul învierii** și al curățirii (de păcat și de efectele lui), al sfințeniei și al veșniciei (*Apocalipsa 7,9-17*); opusul „hainelor de piele” primite după cădere (*Facere 3,21*); aceasta se purta (de adulți) în primele secole vreme de opt zile (de unde numele de „Săptămâna luminată”, adică opt zile după Sâmbăta Mare, în care nofiiții erau îmbrăcați în alb, „luminat”).
- **lumânarea** = **simbolul Luminii-Hristos** (*Ioan 8,12*) Care „luminează pe tot omul venind în lume” (*Ioan 1,9*), dăruindu-ne cunoașterea cea adevărată (neumbrită) a lui Dumnezeu; opusul întunericului păcatului și morții.
- **crucea** = **semnul biruinței** lui Hristos; aceasta este crucea de Botez, pe care candidatul o va purta pe piept spre a-și aminti permanent de Botez (în unele locuri nu există această practică, dar este bine de reținut).

+ Pecetea Duhului Sfânt (ungerea)

Îndată se aduce vasul cu **Sfântul Mir** (primit de la Episcop și păstrat cu grijă în fiecare Parohie), se face rugăciune pentru pogorârea Duhului Sfânt și nofiiții primește **ungerea** cu formula „*Pecetea darului Duhului Sfânt*”.

+ Prima Împărtășanie (hrana)

Împărtășania are loc întotdeauna în cadrul Liturghiei (excepție fac numai bolnavii), când se adună Biserica și aduce pâine și vin, după porunca lui Iisus („*aceasta să faceți întru pomenirea Mea*” *Luca 22,19*), care se prefac în Trupul și Sângele Lui prin invocarea Duhului Sfânt de către preot. Astfel, în primele secole, Botezul (adulților) avea loc întotdeauna **înaintea Liturghiei**. Iar îndată după Botez și Ungere (în tindă/pronaos), cei „lumițați” erau **introduși în biserică**, alăturându-se întregii comunități a credincioșilor pe fondul cântării: „*Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat*” (*Galateni 3,27*) ce înlocuia cântarea „*Sfinte Dumnezeule...*” (vezi pct. 7.2). Liturghia continua în mod firesc cu **lecturile biblice**, la care se adaugă **lecturile Botezului** (*Psalmul 26; Romani 6,3-11; Matei 28,16-20*), cu **rugăciunile** și **euharistia**, la care nofiiții se împărtășeau pentru prima dată cu Trupul și Sângele lui Hristos (= **prima Împărtășanie**).

Însă cu pruncii este greu de procedat așa (ei nu pot suporta lungimea slujbei și se deranjează Liturghia), încât treptat s-a generalizat Botezul **după Liturghie** (de la care preotul păstrează puțină Împărtășanie); în acest caz, se înconjoară cristelnița de trei ori (ca o „horă”) cântându-se: „*Câți în Hristos...*”, după care se citesc lecturile și îndată pruncul este adus la altar și împărtășit.

Mai există și posibilitatea Botezului „**întrerupt**”: înainte cu o zi (sâmbăta) se săvârșește Botezul și Ungerea, iar duminica pruncul este adus la Liturghie pentru Împărtășanie (aceasta presupune ca familia și nașii să vină în ambele zile la biserică).

În încheiere se face „**spălarea**”, adică ștergerea/absorbirea locurilor unse cu Sfântul Mir (ca acesta să nu fie profanat, preluat pe alte haine/obiecte; în trecut, se făcea a opta zi) și **tunderea** părului (un obicei larg răspândit în Orientul antic, care marchează prima ofrandă, de mulțumire, adusă lui Dumnezeu de către cel botezat; aceasta este adevărata „tundere a moțului”).

10. Luminarea angajează la înduhovnicire (viață duhovnicească):

1. Educația duhovnicească

De ea sunt responsabili părinții și nașul. Nu mai este vorba de un act unic (Botezul), ci de o **pedagogie constantă** care ținește creșterea duhovnicească a pruncului botezat și se realizează prin:

- **paza simțurilor** - copilul trebuie ajutat să deprindă „bunul-simț” duhovnicesc și să se ferească de simțirile rele trupești (*Romani 8,5-14*): să audă cuvinte și cântări duhovnicești (*Efeseni 5,19*), să vadă imagini duhovnicești (icoane) și să le sărute; să simtă mirosul duhovnicesc (tămâia); să mănânce cu gust duhovnicesc (întreținut de anafura și apa sfințită luate zi de zi); să învețe a atinge/pipăi duhovnicește (la aceasta ajută ungerea regulată cu untdelemn sfințit).

- **paza minții** - copilul trebuie învățat să se roage în fiecare seară și dimineață; apoi, pe măsura maturizării, va fi învățat catehismul și îndemnat să citească Biblia, Viețile Sfinților și cărți folositoare.

2. Mersul la biserică și împărtășirea regulată

Biserica este **noua comunitate** a celui botezat: nu numai în sensul uman de adunare împreună cu ceilalți credincioși botezați, ci mai ales în sensul Duh-ovnicesc, de întâlnire cu Dumnezeu. Nicăieri și nicicând Dumnezeu nu poate fi mai prezent în viața noastră decât în biserică, atunci când Fiul Său, Domnul nostru Iisus Hristos Se „întrupează” (la fiecare Liturghie) și ne dă Trupul și Sângele Lui.

De aceea, Biserica trebuie să devină o preocupare permanentă a noului-botezat (copilul trebuie să afle treptat multe lucruri referitoare la aspecte din viața Bisericii, să-i cunoască istoria, vestigiile, bisericile/mănăstirile și personalitățile) și să fie frecventată (fără venirea regulată la biserică, Botezul rămâne un act neîmplinit și ipocrit). Un credincios adevărat **se străduiește**¹ să meargă **în fiecare duminică la biserică** (aceasta este porunca Domnului de a-I cinsti ziua Lui, duminica, în care a înviat) și² să se pregătească (prin mărturisire/spovedanie) pentru **a se împărtăși de cel puțin patru ori pe an** (aceasta este norma stabilită de Biserică pentru tot cel ce se numește creștin).

Există părinți care își botează copiii, dar apoi nu-i mai aduc la biserică, nici la Împărtășanie (din delăsare sau pentru diverse motive născocite). Unii ca aceștia îșiucid copii duhovnicește, prin înfometare, și devin ostili lui Hristos Care a spus: „Lăsați copiii să vină la Mine...” (*Matei 19,14*).

3. Duhovnicul

Între vârsta conștientizării (7 ani) și a maturizării (12-14 ani), întrebările și trăirile duhovnicești ale copilului depășesc, de regulă, capacitățile de îndrumare ale părinților/nașului. Atunci, copilul are nevoie de o călăuzire duhovnicească bună, iar părinții/nașul sunt datori să caute un **preot duhovnic bun** (exact cum i-ar căuta și un doctor de familie bun) și să-l încredințeze pe copil aceuia. Odată cu aceasta, responsabilitatea de *îndrumător* al nașului se încheie (nașul rămâne *garant* pentru seriozitatea credinței finului și este dator să se roage mereu pentru aceasta).

11. Observații pentru credincioșii din Occident:

1. Condițiile dispersării (în Occident) nu permit ca **preotul** să fie de față la toate momentele de rugăciune explicate, însă el se poate ruga acolo unde se află, dacă este anunțat; nici **familia** (mama) nu poate să ajungă la biserică la toate termenele îndătinate, ori să prevadă toate amănunțele pregătirii slujbei, dar toate se pot adapta cu bună rânduială, în înțelegere cu preotul.

2. Biserica din Apus (romano-catolică sau protestantă) a dezvoltat unilateral unele practici greșite despre care un creștin ortodox aflat în Occident trebuie să cunoască următoarele:

- **Botezul nu este corect** atunci când se face doar prin stropire (în greacă „baptizo” = a afunda în apă; deci „botezul” prin stropire este un non-sens lingvistic și o gravă neînțelegere teologică);
- **Botezul nu este deplin** atunci când nu se „pecetluiește” îndată (prin „Ungerea” Duhului Sfânt, numită în Occident „întărire”=„Confirmare”);
- **Botezul nu are sens** (de intrare în Biserică) câtă vreme noul-botezat este oprit de a participa (împreună cu toți membrii Bisericii) la Împărtășanie.

Amânarea „Confirmării” înseamnă privarea de Duhul Sfânt (un nou-născut de care nu se îngrijește nimeni!), iar **refuzul Împărtășaniei** (din cauză că în Occident s-a renunțat la pâine și vin pentru a se folosi ostie, pe care pruncii nu o pot înghiți) este omucidere duhovnicească (un nou-născut pe care nu-l hrănește nimeni!).

Separarea unilaterală în Occident a acestor trei acte lasă Botezul neîmplinit și explică pierderea ușoară a credinței la copiii apuseni, privați de Hristos (Împărtășanie) și de Duhul Sfânt (Confirmare).

Un copil botezat ortodox nu poate participa la „Confirmare” sau „prima Împărtășanie” în Apus. Aceasta ar însemna lepădarea de Biserică Ortodoxă în care el a beneficiat deja de acestea.

Necesar la Botez

Părinții (nașul) trebuie să prevadă pentru slujba Luminării (Botezul):

1. Untdelemn de măsline

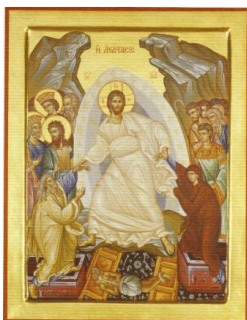
doar dacă doresc să aibă acasă untdelemn sfințit de la slujbă (altfel nu este nevoie, căci preotul îl procură din oficiu, însă apoi îl reține la biserică), în care caz cantitatea este lăsată la aprecierea lor (cel puțin 100ml). Untdelemnul se sfințește, iar din el se varsă în apa sfințită și se unge candidatul înainte de afundarea în apă (vezi pct.9). Restul se ia acasă și se păstrează pentru a se unge (fruntea, rănila...) și a gusta din el (în mâncare).

2. Prosopul curat

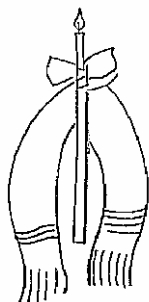
(numit în unele părți „crișmă”) cu care se primește pruncul nou-botezat îndată după ieșirea din apă și se usucă. Trebuie să fie alb și curat (nefolosit), atât de mare cât să-l poată cuprinde pe prunc (să se usuce bine). După Botez, prosopul se spală în apă curată (aruncată în loc curat și necălcat de oameni: grădină, pomi etc.) și apoi se poate folosi în continuare (în unele părți, este obiceiul să nu se refolească, ci să se păstreze bine, eventual pentru următorii copii/fini).

3. Însemnele Luminării:

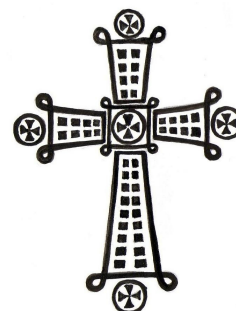
Cămașa albă, nouă

Lumânarea

Crucea (dacă este obiceiul)

Cămașa și lumânarea se păstrează cu evlavie. Lumânarea se va aprinde la momente aniversare (ziua Botezului, a sfântului ocrotitor...) sau la împărtășire.

În unele părți mai este obiceiul:

PENTRU „SPĂLARE” se aduce o **cană cu apă curată** și **fașă**. „Spălarea”, adică absorbirea locurilor unse cu Sfântul Mir, se face cu un șervet curat înmuiat în apă curată. În mod normal, acestea trebuie să le prevadă preotul, care păstrează șervetul cu grijă în biserică. Deci pe alocuri s-a luat obiceiul ca părinții/nașii să aducă atât șervetul (=fașa), cât și apa (în cană). Nu este interzis, dar **nu este nici nevoie, nici normal**. Mai ales că, în Ardeal, cana cu apă este folosită și pentru a „boteza” pruncul prin stropire (practică foarte răspândită, din nefericire, pătrunsă din Apus), ceea ce înseamnă o gravă abatere de la învățătura ortodoxă.

PENTRU TUNDERE se prevede un **plic** (șervețel), dacă părinții doresc să păstreze părul tuns; altfel, acesta se aruncă în apa Botezului. Nu există un sens religios anume ca să se păstreze părul; dimpotrivă, este foarte rău dacă se dezvoltă anumite superstiții în legătură cu acesta; oricum, el va fi aruncat, mai devreme sau mai târziu. Deci **cel mai bine ar fi să se lase în apa Botezului**.

Texte din slujbă

Mărturisirea credinței

LEPĂDAREA - ALĂTURAREA¹

*Candidatul, cu fața către Apus
(dacă e adult, cu mâinile în sus)*

Te lepezi de satana, și de toate lucrurile lui, și de toată închinarea la el, și de toți îngerii lui, și de tot fastul lui?

Mă lepăd.

(de 3 ori)

Te-ai lepădat de satana?

M-am lepădat.

(de 3 ori)

Suflă și-l scuipe pe el.

Candidatul (nașul) suflă în semnul crucii și scuipe (de 3 ori).

*Candidatul (nașul) cu fața către Răsărit
(dacă e adult, cu mâinile în jos).*

Te alături² lui Hristos?

Mă alătur.

(de 3 ori)

Te-ai alăturat lui Hristos?

M-am alăturat.

(de 3 ori)

Și crezi în El?

Cred în El, ca Împărat și Dumnezeu.

¹ Atât denumirea („lepădare” și „alăturare”), cât și gestul/actul (mâinile în sus, scuipatul) au fost preluate din obiceiurile militare antice: când un ostaș fugea dintr-o tabără în alta, se preda cu mâinile sus (dezertare) și se dezicea de cea veche prin scuipat batjocoritor, pentru a se alătura celei noi prin supunere (mâinile jos), mărturisire de credință față de noul împărat/rege/comandant și închinare către acesta.

² Se traduce de obicei prin: „*Te unești/Te-ai unit cu Hristos?*” Însă termenii originali corecți sunt „lepădare-alăturare” (iar nu „lepădare-unire”) în sensul militar amintit de dezertare-încorporare. Candidatul leapădă stăpânirea diavolului și se alătură/încorporează pentru totdeauna în Oastea duhovnicească a lui Hristos.

CREZUL

1. Cred într-unul **Dumnezeu, Tatăl** Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute.

2. Și într-unul **Domn Iisus Hristos, Fiul** lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii: Lumină din Lumină; Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat; născut, iar nu făcut; Cel de-o-ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut.

3. Care, pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din ceruri, și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara, și S-a făcut om.

4. Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pățimit și S-a îngropat.

5. Și a înviat a treia zi, după Scripturi.

6. Și S-a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui.

7. Și iarăși va să vină cu slavă să judece viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfârșit.

8. Și întru **Duhul Sfânt, Domnul, de-viață-făcătorul**, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Care a grăit prin Proroci.

9. Într-**una**, sfântă, sobornicească și apostolească **Biserică**.

10. Mărturisesc **un botez** spre iertarea păcatelor.

11. Aștept **învierea** morților.

12. Și **viața** veacului ce va să fie. Amin!³

Te-ai alăturat lui Hristos?

M-am alăturat.

(de 3 ori)

Atunci închină-te Lui!

**Mă închin Tatălui și Fiului și Sfântului Duh,
Treimii celei de-o-ființă și nedespărțite.**

³ O tradiție veche indică să se rostească și Crezul de trei ori, precedat de fiecare dată de ambele întrebări: *Te-ai alăturat lui Hristos?* (3) *Și crezi în El?*

Lecturile biblice

Psalmul 31

Fericiți căroră s-au iertat fărădelegile și căroră s-au acoperit păcatele.

Fericit bărbatul, căruia nu va socoti Domnul păcatul, nici nu este în gura lui viclesug.

[Fiind]că am tăcut [păcatul meu], învechitu-s-au oasele mele strigând eu toată ziua.

Că ziua și noaptea s-a îngreuiat peste mine mâna Ta, și m-am întors spre chinuire când ghimpele mă împungea.

[Atunci] păcatul meu am cunoscut și fărădelegea mea nu am acoperit; zis-am: „mărturisi-voi⁴ Domnului asupra mea fărădelegea mea”; iar Tu ai lăsat necinstea păcatului meu.

Pentru aceasta se va ruga către Tine tot cel cuvios la vreme potrivită, iar potop de ape multe de el nu se va apropia.

Tu ești scăparea mea din necazul ce mă cuprinde, bucuria mea; izbăvește-mă de cei ce m-au înconjurat.

„Înțelepți-te-voi și te voi îndrepta în calea aceasta în care vei merge; aținti-voi spre tine ochii mei”.

Nu fiți precum calul și catârul, la care nu este pricepere; cu zăbală și frâu fălcile lor vei strânge, ca să nu se apropie de tine.

Multe sunt bătăile păcătosului, dar pe cel ce nădăjduiește în Domnul, mila îl va înconjura.

Veseliți-vă întru Domnul și vă bucurați, dreptilor, și vă lăudați toți cei dreپți la inimă.

Psalmul 26

stihuri alese, numite „prochimen” = a sta înainte (de Apostol și Evanghelie)

***Domnul este luminarea mea și Mântuitorul meu;
de cine mă voi teme?***

*Domnul este apărătorul vieții mele;
de cine mă voi înfricoșa?*

⁴ Literal: „voi face public”

Fraților, câți în Hristos Iisus ne-am botezat⁵, întru moartea Lui ne-am botezat: așadar ne-am îngropat împreună cu El prin botez înspre moarte, ca, precum s-a sculat Hristos din morți, prin slava Tatălui, așa și noi, întru viața cea nouă să umblăm.

Căci dacă ne-am făcut împreună-sădiți [cu El] prin asemănarea cu moartea Lui, atunci și [prin asemănarea] cu învierea [Lui] vom fi [împreună-sădiți]; aceasta cunoscând: că omul nostru cel vechi s-a răstignit împreună [cu El], ca să fie nimicit trupul păcatului, spre a nu mai fi (noi) robi păcatului; căci cel ce a murit, s-a îndreptat de păcat.

Dacă deci am murit împreună cu Hristos, credem că vom și via împreună cu El; știind că Hristos sculat din morți nu mai moare, [că] moartea nu mai domnește asupra Lui; căci ce a murit, față de păcat a murit, o dată pentru totdeauna; iar ce viază, viază pentru Dumnezeu.

Așa și voi, socotiți-vă pe voi înșivă [pe de o parte] morți față de păcat și [pe de alta] vii pentru Dumnezeu, în Hristos Iisus, Domnul nostru.

Aliluia! Aliluia! Aliluia!

În vremea aceea, cei unsprezece ucenici au mers în Galileea, la muntele unde le poruncise (lor) Iisus. Și văzându-L, I s-au închinat, dar unii erau [încă] îndoșiți⁶. Și apropiindu-Se Iisus, a vorbit lor zicând:

Datu-Mi-s-a toată puterea în cer și pe pământ. Mergând dar, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh,

învățându-i să păzească toate câte am poruncit vouă; și iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin.

⁵ De reținut că „ne-am botezat” = „ne-am afundat în apă”; „botez” = „afundare în apă”.

⁶ Adică „nu le venea încă să creadă”, deși Îl văzuseră deja de mai multe ori după Înviere. Acesta este sensul exact al frazei, conform tâlcuirii Sfântului Ioan Gură-de-Aur și textului ușor diferit pe care acesta îl posedă: „Cei unsprezece ucenici au plecat în Galileea; și unii s-au închinat, iar alții văzându-L s-au îndoit. Mi se pare că aceasta este cea din urmă arătare în Galileea, când i-a trimis să boteze. Iar dacă unii s-au îndoit, minunează-te și cu acest prilej de dragostea de adevăr a ucenicilor, că până în cea din urmă zi nu-și ascund cusururile. Dar și aceștia s-au încredințat atunci când L-au văzut”. (CPG 4424 *Omiliile la Matei* 90,2 în PG 58,789.29-36, trad. rom. PSB 23:1001)